

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 8865
Tarih : 04.11.2024

10/2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

4 Kasım 2016 tarihinde eşzamanlı bir operasyonla 6 milyondan fazla kişinin oyunu alıp Türkiye'nin ve parlamentonun üçüncü büyük partisi olan Halkların Demokratik Partisi'nin (HDP) eş genel başkanları, grup başkanvekilleri, milletvekillerinin ve belediye eş başkanlarının tutuklanmalarının toplumda ve ülke demokrasisinde yarattığı tahribatın araştırılması ile milletvekillerine yönelik hukuk dışı uygulamaların tespitine dair Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 04.11.2024

Sezai Temelli

DEM Parti Grup Başkanvekili

Muş Milletvekili

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

DEM Parti Grup Başkanvekili

Kars Milletvekili

GEREKÇE

7 Haziran ve 1 Kasım 2015 genel seçimlerine giden süreçte iktidarın güç kaybetmesi ile beraber başlayan bir karanlık dönemde Dolmabahçe Mutabakatı yok sayılıp çözüm masası devrilerek çözümsüzlük tercih edilmiştir. Bu süreçte HDP mitinglerine, Suruç'ta olduğu gibi dayanışma çağrılarına ve il, ilçe örgütlerine gerçekleşen yoğun saldırılarla yüzlerce yurttaş yaşamını yitirmiştir. Bu süreçte yaklaşık 120 yerde HDP binalarına, seçim bürolarına, araçlarına ve seçim çalışmalarına saldırılar gerçekleşti. 1 Kasım seçimleri sonrasında da HDP'nin siyasal mücadele hakkına açıkça müdahale anlamına gelen yasal değişiklikler vuku buldu.

Anayasa'ya aykırı olduğu halde, milletvekillerinin bir defaya mahsus olmak üzere dokunulmazlıklarının kaldırılmasını düzenleyen hüküm 20 Mayıs 2016'da yürürlüğe girmiş; dönemin 55 HDP milletvekili hakkında düzenlenmiş olan fezlekelerin yasama sorumsuzluğu kapsamında olup olmadıkları dahi incelenmeksizin, soruşturmalar yürütülmeye başlanmıştır. Eş başkanlarının da aralarında bulunduğu birçok HDP'li milletvekilinin gözaltına alınmasının, tutuklanmasının ve yargılanmasının yolu, Anayasaya ve AİHS'ye aykırı olarak dokunulmazlıkların kaldırılmasıyla açılmıştır.

4 Kasım 2016 tarihinde başlatılan organize bir operasyonla Eş Genel Başkanlar Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş'ın da aralarında bulunduğu 12 milletvekili gözaltına alınmış, Eş Genel Başkanlar dahil 9 milletvekili tutuklanmıştır. Devam eden tarihlerde gerçekleşen siyasi operasyonlarla gözaltına alınan milletvekili sayısı 31, tutuklanan milletvekili sayısı ise 16 olmuştur. Sonraki süreçte çok sayıda HDP'li milletvekili ve siyasetçi tutuklanmış, HDP'nin bileşeni olan DBP'nin yerel seçimlerde kazandığı 102 belediyenin 95'ine kayyımlar yoluyla el konulmuş, 93 belediye eş başkanı ve yüzlerce belediye meclis üyesi tutuklanmıştır. 2019'da ise HDP'nin kazandığı hemen her belediyeye bir kez daha kayyım yoluyla el konulmuş ve belediye eş başkanları tutuklanmıştır. 31 Mart 2024 yerel seçimlerinden 2 ay sonra Hakkari belediyesine ve 4 Kasım darbesinin yıldönümü olan bugün ise Mardin Büyükşehir, Batman ve Halfeti belediyelerimize kayyım atanmıştır. 2015 yılından bugüne yönetici, üye ve tabanından on binlerce kişi gözaltına alınmış, binlercesi tutuklanmıştır. En son HDP'ye hukuki dayanaktan yoksun delillerle kapatma davası açılmıştır.

4 Kasım darbesi ile başlayan yaşanan hukuksuzluklara dair Venedik Komisyonu 14 Ekim 2016 tarihinde yayınlanan görüşünde mevzubahis Anayasa değişikliğinin, 'tek seferlik', geçici ve şahsa yönelik bir düzenleme olduğunu, bu durumun da anayasa değişikliği prosedürünün kötüye kullanılması anlamına geldiğini ifade etmiştir. Eş genel başkanlar ve diğer HDP'li vekillerin dokunulmazlığını tek seferlik ve geriye yürür şekilde kaldıran, böylelikle bazı siyasetçilerin tutuklanarak demokratik siyasetin dışına itilmelerinin amaçlandığı bu düzenlemenin uluslararası hukuka ve bizzat Anayasanın kendisine aykırı olduğu, aradan geçen zaman içinde Selahattin Demirtaş davasında olduğu gibi AİHM tarafından verilen kararlarla da ortaya çıkmıştır. Ayrıca AİHM, 2022 yılında açıkladığı Ferhat Encü ile ilgili Türkiye kararına dair HDP'li 40 milletvekilinin 20 Mayıs 2016 tarihinde dokunulmazlıklarının kaldırılması ve yargılanmaları nedeniyle ifade hürriyetlerinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

4 Kasım siyasi darbesiyle başlayan sürecin bir devamı olan Kürtlerin yoğun yaşadığı belediyelere dayatılan kayyım sisteminin en son örnekleri olarak, 3 Haziran'da Hakkâri Belediyesi Eş Başkanımız Mehmet Sıddık Akış, 30 Ekim'de kent uzlaşısı ile seçilen Esenyurt Belediyesi Başkanı Ahmet Özer, 4 Kasım'ın 8. Yıldönümü olan bugün ise Mardin Büyükşehir Belediyesi Eş Başkanımız Ahmet Türk, Batman Belediyesi Eş Başkanımız Gülistan Sönük ve Halfeti Belediyesi Eş Başkanımız Mehmet Karayılan akla, mantığa ve objektif hukuka aykırı gerekçelerle görevden alınıp yerlerine kayyım atanmıştır.

Siyasal rekabetin meşru, demokratik siyasal yol ve yöntemlerle yürütülmeyp, iktidarın devamı için yargı kurumlarının bu siyasal mücadeleye dahil edilmesi, bir bütün olarak demokrasinin ve demokratik düzenin temelden sarsılması anlamına gelmektedir. Milletvekillerinin tutukluluğu ve dokunulmazlıklarının kaldırılmış olmasının ve devamındaki süreçte kayyım mekanizması da devreye sokularak belediye başkanlarının görevlerden alınmaları hukuk dışılığı bir rutin hale getirmekle beraber ülke halklarının ortak geleceği açısından yaratmış olduğu sakıncalar ile birlikte değerlendirildiğinde son derece vahim bir tablo söz konusudur. Bu nedenle milletvekillerinin tutuklandığı gün olan 4 Kasım Darbesi'nin halen süregelen etki ve sonuçlarının araştırılması; hukukun üstünlüğüne dayanan etkili ve anlamlı bir demokrasinin temellerinin atılması ve devamlılığı açısından hayati önemdedir.